

ОСОБЛИВОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО КОНТРОЛЮ У СПОРТІ

М.З. Крук¹, А.П. Денисовець²

¹Житомирський державний університет імені Івана Франка, вул. Велика Бердичівська, 40, Житомир, 10008, Україна

²Житомирський національний агроекологічний університет, бульвар Старий,7, Житомир, 10008, Україна

Постановка проблеми. Основна мета педагогічного контролю у спорті, і волейболу зокрема, полягає у виявленні адекватних, педагогічно спрямованих впливів та їх ефектів запланованим результатам. Ефективність навчально-тренувальної діяльності багато в чому обумовлена використанням засобів і методів контролю, як інструменту керування, що дозволяє здійснювати взаємозв'язок між тренером та спортсменом і на цій основі підвищувати рівень підготовленості і функціональних можливостей найважливіших систем організму.

Оскільки, педагогічний контроль охоплює всі сторони педагогічного процесу, мету, ціль, його умови та результати і розглядає їх як єдине ціле вивчення особливостей його використання у спорті буде завжди досить актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання, які стосуються теорії методики фізичного виховання, знайшли своє відображення у наукових працях Ареф'єва В. Г. (2011), Матвєєва Л. П. (2004), Папуші В. Г. (2011), Присяжнюка С. І. (2007), Шияна Б. М. (2006) та ін.

Стан, проблеми та шляхи реалізації педагогічного контролю у спорті досліджувались Антоненком В. Ф. (2014), Круцевич Т. Ю. (2011), Руденком Є. В. (2014), Тучинською Т. А. (2014), та ін.

Метою статті є виявлення особливостей здійснення педагогічного контролю у спорті.

Результати досліджень та їх обговорення. Контроль спрямований на вивчення і поліпшення здоров'я, фізичного розвитку і фізичної підготовленості тих, хто займається фізичними вправами і спортом. Мета контролю – максимально сприяти правильному використанню засобів фізичної культури і спорту для зміцнення здоров'я, підвищення рівня фізичного розвитку, досягнення високих спортивних результатів. У фізичному вихованні та спорті розрізняють контроль, який здійснюється педагогом (тренером) та самоконтроль, який здійснюється безпосередньо самим спортсменом.

В цілому, структура контролю у фізичному вихованні та спорті складається з таких видів контролю як: медичний, педагогічний, біомеханічний, морфологічний, функціональний, психологічний, комплексний, генетичний, біохімічний та контроль змагальної діяльності [1].

Педагогічний контроль, найчастіше здійснюється у двох напрямках: контроль розвитку рухових здібностей та контроль фізичного (тренувального і змагального) навантаження. Контроль розвитку рухових здібностей дозволяє визначити ступінь зміни і відповідності модельним характеристикам координаційних, силових, швидкісних здібностей, здібності до витривалості і гнучкості. Контроль фізичного навантаження здійснюється з урахуванням тренувального та змагального навантаження через реєстрацію об'єму, інтенсивності, координаційної складності.

Педагогічний контроль охоплює всі сторони педагогічного процесу, мету, ціль, його умови та результати і розглядає їх як єдине ціле. Він розпочинається з вивчення вихідного рівня можливостей і готовності особистості до реалізації завдань. Педагогічний контроль починається до початку курсу або чергового циклу занять і є необхідною передумовою доцільної організації педагогічного процесу, включаючи і розподіл за групами (згідно з індивідуальними можливостями особистості). Вихідний педагогічний контроль передбачає також оцінку індивідуального рівня знань і фізичного розвитку, рухового досвіду, фізичної підготовленості, мотивацій і установок, що відображають ставлення до майбутніх занять.

Контроль факторів, що впливають на особистість в процесі занять фізичним вихованням та спортом охоплює наступні впливи: ті, що йдуть безпосередньо від педагога (тренера); ті, що чинять умови зовнішнього середовища; ті, що впливають з діяльності і взаємодії спортсменів.

Контролюючи першу групу впливів, педагог (тренер) повинен здійснювати педагогічний самоконтроль, тобто шляхом самоспостереження та інших методів контролювати власні дії, вчинки, вказівки, повідомлення і т.д., звернені до вихованців.

Контроль факторів зовнішнього середовища передбачає оцінку метеорологічної інформації, гігієнічних умов занять, обладнання, інвентаря, одягу. Педагогічний аспект контролю тут полягає у зіставленні наявних умов і можливостей досягнення передбаченого ефекту [2].

Висновки. Помилки, допущені у підборі тренувальних засобів, а також різні можливості організму спортсменів можуть відхилити тренувальний процес від запланованого напрямку. Для того, щоб виявити їх і внести корекцію в навчально-тренувальний процес, потрібна система педагогічного контролю.

Також, варто зазначити, що використання методів і засобів контролю надає

змогу отримати необхідну інформацію про стан спортсмена та вчасно вносити корективи у навчально-тренувальний процес.

Література

1. Арефьев В. Г. Основи теорії та методики фізичного виховання: Підручник / В. Г. Арефьев. – Кам'янець-Подільський: ПП Буйницький О.А., 2011. – 368 с.
2. Круцевич Т. Ю. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді: навч. посіб. / Т. Ю. Круцевич, М. І. Воробйов, Г. В. Безверхня. – К.: Олімп. л-ра, 2011. – 224 с.